

GERÇEK ANLAM - MECAZ ANLAM

Gerçek Anlam: Gerçek anlam bir kelimenin aklımıza ilk gelen anlamıdır. Kelimelerin, sözlükte yer alan ilk anlamları da gerçek anlamlarıdır. Bu yüzden gerçek anlam, sözlük anlamı da denir.

Örnek: "Uyanır uyanmaz perdeyi açıp pencereden dışa baktım." "Perde" kelimesini duyduğumuzda aklımıza ilk olarak "pencerelerin önüne takılıp ışığın girmesini engellemeye yarayan örtü" gelir. Bu cümlede "perde" sözcüğü aklımıza ilk gelen bu anlamıyla kullanıldığından gerçek anlam taşımaktadır.

"Karabaş bir şeyin kokusunu aldı." (koku: Nesnelere yayılan zerrelerin burunda uyandırdığı duygu) Burada koku kelimesi gerçek anlamda kullanılmıştır.

"Kör adama kimse yardım etmedi. (kör: Görme engeli) Burada gerçek anlamında kullanılmıştır.

Mecaz Anlam: : Bir ilgi veya benzetme sonucu sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamlara mecaz anlam denir. Mecaz anlamda kullanılan sözcükler genellikle soyut anlam kazanır.

Örnek: "Konsere gidemeyince biletlerimiz yandı."

"Yanmak" fiilini duyduğumuzda aklımıza ilk gelen anlam (yani gerçek anlam) "ateş almak, tutuşmak"tır. Bu cümlede ise "biletlerimiz yandı" sözüyle "biletlerin alev aldığı" anlatılmamaktadır. Burada "yanmak" fiili gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak mecaz anlam kazanmış ve "geçerliliğini yitirmek" anlamında kullanılmıştır.

"Ona çok sert davrandı." "Sert" kelimesinin gerçek anlamı katı, kırılması zor demektir. Burada ise gerçek anlamının dışında "kötü" anlamında kullanılmıştır. Yani mecaz anlamdadır.

"Onun kalbi çok temiz." Temiz kelimesinin gerçek anlamı kirli olmayan demektir. Burada ise temiz, iyi huylu anlamında kullanılmıştır. Yani gerçek anlamının dışında mecaz anlamda kullanılmıştır.